Ἰανείρου. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ἦσαν ἐλαιόχροοι· οἵτινες ἦλθον σωρηδὸν διὰ νὰ θεωρήσουν τὰ πέντε θαλάσσια τέρατα ἅτινα τοὺς ἐπλησίαζον. Ὁπόταν δὲ ἐβάλλοντο εἰς τάξιν αἱ λέμβοι τῶν καραβέλλων, οἱ ἄγριοι ἐξέβαλον μεγάλας φωνὰς νομίζοντες ὅτι καὶ αὗται ἦσαν μικρὰ θαλάσσια τέρατα. Μετὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἱσπανῶν, οἱ ἐντόπιοι ἐπλησίασαν ἔκθαμβοι παρατηροῦντες τὰς καραβέλλας καὶ τὰς λέμβους των. Τὰ τρόφιμα εἰς ταῦτα τὰ μέρη ἦσαν τόσον ἄφθονα, ὥστε, δίδοντες οἱ Ἱσπανοὶ μικράν τινα εἰκονογραφίαν ἐλάμβανον εὐκόλως ἓξ πτηνά.

Ἀκολουθοῦντες πάντοτε τὴν παραλίαν, ἔρθασαν εἰς τὰς ἐκβολὰς μεγάλου ποταμοῦ ἀναμφιβόλως τοῦ Πλάτα. Ὁ ἅγιος Ἴαγος ἐτάχυνε τὴν πορείαν του διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἐὰν διὰ τοῦ ῥεύματος τῶν ὑδάτων ἠδύναντο νὰ διαβῶσι διὰ μέσου τῆς Ἠπείρου· μετὰ δὲ καπενθήμερον ἀπουσίαν ὁ Σερράνὸς ἐπανέστρεψε, ὅπως πληροφορήσῃ, ὅτι εἰς ἀπόστασιν ὀγδοήκοντα λευγῶν ὁ ποταμὸς διευθύνετο πρὸς Βορρᾶν. Ὁ στολίσκος παρηκολούθει τὴν ὁδοιπορίαν του, φθάσας Ἀπρίλιον 1520, εἰς τὸν ὅρμον τοῦ Ἁγίου Ἰουλίου, ἔνθα τὸ πρῶτον τοῦ παρετήρησεν ἄγριός τις, γιγαντιαίου ἀναστήματος, ὅστις ἐξέβαλλε τραχείας φωνὰς καὶ ὑποκώφους, αἵτινες ὡμοίαζον μυκηθμὸν ταύρου. Ἐπροχώρει οὗτος χορεύων καὶ ψάλλων· φθάσας δὲ παρὰ τὴν ὄχθην ἔῤῥιψε κονιορτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ναῦται τινὲς διατεταγμένοι παρὰ τοῦ ναυάρχου, ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηράν, μιμούμενοι τὰς πράξεις του. Ὁ ἄγριος ἐνθαῤῥυνθεὶς τοὺς ἐπλησίασεν ἄνευ δισταγμοῦ. Τοσοῦτον ὕψος εἶχε τὸ ἀνάστημά του, ὥστε τὰ ὑψηλότερα ἀναστήματα δὲν ἔφθανον ὑποκατω τῆς ὀσφύος του· τὰ μέλη του ἦσαν χονδροειδῆ, ἡ κόμη του λευκή, τὸ σῶμα του ἦτον βεβαμμένον κίτρινον, ἐφ' ἑκάστης παρειᾶς εἶχεν ἐζωγραφημένον κέρας ἐλάφου, κύκλοι ἦσαν ἐγκεχαραγμένοι ὑποκάτω τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀντὶ φορέματος ἐφόρει δέρμα ζώου, κάμηλον ὁμοιάζον, μὲ ὠτία ἡμιόνου καὶ οὐρὰν ἵππου. Ἦτον ὡπλισμένος μὲ τόξον, τοῦ ὁποίου ἡ χορδὴ ἦτο ἀπὸ ἔντερον ζώου, τὰ δὲ βέλη ἔληγον εἰς ὀξεῖς λίθους. Πλησιάσας πρὸς τὸν Μαγγελὰν ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τούτους τοὺς ξένους ἂν ἐξ αὐτοῦ κατέβησαν. Ὁ ναύαρχος τὸν ἐδέχθη μετ' ἐπιεικείας· ἀλλ' ὁ ἄγριος ἐμβλέψας εἴς τινα καθρέπτην, τὸν ὁποῖον τῷ παρουσίασαν, τοσοῦτον ἐξεπλάγη εἰς τὸ ἀπεικονισμά του, ὥστε τὸν ἔῤῥιψε μὲ ὁρμὴν, ῥίψας δύο ναύτας, οἵτινες ἔστεκον ὄπισθέν του.

Ἐνθαῤῥυνθέντες δὲ ἀπὸ ταύτην τὴν ὑποδοχὴν καὶ οἱ λοιποὶ ἐντόπιοι, ἦλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Μαγγελάνου. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν κατέραγεν ὁλόκληρον κάνιστρον πλῆρες διπύρου ἄρτου (παξιμαδίου), καὶ ἔπιε μεγάλην φιάλην πλήρη ὕδατος καὶ ἀλεύρου. Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, ἦσαν πολλὰ μεγαλήτεροι τῶν Εὐρωπαίων, τὸ σῶμά των ἦτον ἐζωγραφημένον ἀπὸ διαφόρους εἰκόνας· ὡσαύτως ἔφερον τόξα καὶ βέλη καὶ φορέματα ἐκ δέρματος ζώων. Αἱ ἐμβάδαι των ἦσαν ἀπὸ δέρματα τριχωτά, ὅπερ ἐδείκνυε τοὺς πόδας των τοσοῦτον μεγάλους, ὥστε ὁ Μαγγελὰν τοὺς ὠνόμασεν *Παταγόνας*, ἐξ Ἱσπανικῆς λέξεως Patagon, ὅστις ἔχει μεγάλους πόδας. Οὗτοι οἱ Παταγόνες ποτὲ δὲ εἶχον μόνιμον κατοικίαν, ἀλλὰ περιεπλανῶντο καὶ κατεσκεύαζον καλύβας. Ἡ κυρία των τροφὴ ἦν ὀψάρια ξηρὰ, καὶ ἓν εἶδος γλυκείας ῥίζης.

Ὁ Μαγγελὰν ἀπεφάσισε νὰ διαμείνῃ εἰς ταύτα μέρη μέχρι τοῦ ἔαρος, διότι ὁ χειμὼν τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμισφαιρίου ἀνταποκρίνεται μὲ τὸ θέρος τοῦ βορείου μας. Ἀκολούθως ἠγόρασε τὰ σιτηρέσια, ὅπως ὁποῖον δυσηρεστήθη τὸ πλήρωμα.

Οἱ κυβερνῆται τῶν τριῶν πλοίων, οἵτινες ἦλθον λόγους μετὰ τοῦ ναυάρχου, ἐπεβουλευθησαν τὴν ζωήν του. Ὁ Μαγγελὰν ὅμως ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἔρις ἐπροξένησε μεγάλην ἀγανάκτησιν, ἥτις δὲν ἐπραΰνθη εἰμὴ διὰ τῆς ἀπιστήου αὐστηρότητος τοῦ ναυάρχου, καταδικάσας εἰς θάνατον τὸν πλοίαρχον Κορέντζα Μενδόζαν· ὁ πλοίαρχος Ἰωάννης δε Καρταγένα παρητήθη μὲ τινας ἄλλους εἰς τὰ μέρη τῆς Παταγονίας. Ὁ στόλος ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ σταθμοῦ τούτου τοποθετηθεὶς εἴς τινα τόπον, ὀνομαζόμενον Ἱσπανία, ἔνθα ἐνέπηξαν σταυρόν.

Πέντε μῆνες ὁλόκληροι παρῆλθον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἁγίου Ἰουλίου. Πρὶν ἔτι ἀναχωρήσωσιν, ὁ Μαγγελὰν ἐφάνη ἀγνώμων πρὸς τοὺς εἰρηνικοὺς χωρίσιους. Μὲ ὅλον ἠθέλησε νὰ φέρῃ δύο μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Ἱσπανίαν ὡς ἀντικείμενα περιεργείας. Πρὸς ἐπιτευξιν δὲ τούτου, ἐνέπλησε τὰς χεῖρας των μαχαίρας, τεμάχια ὑέλου καὶ τινα ἄλλα· τοὺς ἐρρουσίασε σιδηροῦς κρίκους καὶ στιλπνὰς ἀλύσεις· τοιούτοις τρόπος τοὺς ἔκαμνε νεῦμα νὰ τὰς βάλωσιν εἰς τὰς ποδας των. Οἱ ἄγριοι τὰς ἔλαβον πρὸς στολίσιν· ἐτέρποντο μὲ τὸν ἦχον τῶν ἀλύσεων, καὶ τὰς ἔβαλαν εἰς τὰς κνήμας των ἀλλ' εὐθὺς ἐνόησαν ὅτι ἐπροδόθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν· ὅθεν παρεκάλουν τὸν ναύαρχον νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, ἀλλ' εἰς μάτην· ἐπειδὰ ἀπήχει ὁ ἀὴρ ἀπὸ ἀνυποφόρους μυκηθμοὺς τῶν εἷς ἐξ αὐτῶν κατόρθωσε νὰ δραπετεύσῃ. Μετ' ὀλίγον διάστημα καιροῦ ἡ δολία αὕτη πρᾶξις, ἐνοχοποιοῦσα τὰ τι τὸν Μαγγελὰν, ἠρέθισε πλῆθος ἐγχωρίων οἵτινες προσέβαλλον Ἱσπανούς τινας, εὑρισκομένους εἰς τὴν ξηράν, φονεύσαντες ἕνα ἐξ αὐτῶν. Ὁ Μαγγελὰν τότε ἐβάδισεν 20 ναύτας διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν φονεύσαντα· οὗτοι μετὰ ὀκταήμερον ἀπουσίαν ἐπανῆλθον, χωρὶς ἀπαντήσωσι κάνενα τῶν ἀγρίων διότι οὗτοι εἶχον φθεῖ εἰς τὰ ἐνδότατα.

Τὴν 2 Αὐγούστου 1520, ὁ στολίσκος ἐξεκίνησε οὔριον ἄνεμον ἐξακολουθῶν τὴν πορείαν του πρὸς Ν. ἀλλ' αἰφνηδίως ἐπιπεσὰς σφοδρὸς ἀνατολικὸς ἄνεμος ἔῤῥιψεν ἔξω τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου δε Σερράνου διευθυνόμενον πλοῖον, μὴ δυνηθέντες νὰ διασώσωσιν οὔτε τὸ πλήρωμα καὶ τὸ φορτίον. Μετὰ τῶν τεσσάρων δὲ πλοίων, τὰ ὁποῖα τῷ ἔμειναν, εἰσῆλθον εἴς τινα τόπον τριάκοντα λευγῶν περιφερείας ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Ἰουλίου, ἔνθα ἐπρομηθεύθησαν ἀφθόνως κρέας, ξύλα, νερὸν, καὶ ὀψάρια. Ἐνταῦθα ἔμεινε μέχρι τῆς 18 Ὀκτωμβρίου. Πρὶν ἐπαναλάβῃ τὴν πορείαν του ἐπιθυμῶν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς Μ. οἱ Ἱσπανοὶ ἀνεκάλυψαν ἀκρωτήριον τὸ ὁποῖον ὀνόμασαν *Ἀκρωτήριον ἑνδεκα χιλιάδων παρθένων*, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς